

دوفصلنامه علمی حدیث پژوهی
 سال 13، بهار و تابستان 1400، شماره 25
 مقاله علمی پژوهشی
 صفحات: 301-332

مرزهای پسندیده و نکوهیده رهبانیت مسیحی و اسلامی در روایات فریقین

* حسین حیدری
 ** ابوطالب مختاری
 *** سید حاتم مهدوی نور

چکیده

رهبانیت به مفهوم احساس خشیت در برابر خداوند، از ویژگی های جدایی ناپذیر حیات دینی ادیان ابراهیمی بوده است، ولی در مفهوم خاص، نهاد اجتماعی مؤمنانی که از زندگی معمولی جامعه خود دوری گزیده و تحت انضباط خاصی زندگی مشترک داشته اند، از قرن سوم میلادی در بین مسیحیان اشتهار داشته و تا ظهور پروتستانیزم ترویج می شده است. این پژوهش با دسته بندی دو گروه متضادگونه روایات فریقین در تأیید یا رد رهبانیت مسیحی و بررسی سندی و محتوایی آنها به تحلیل و تبیین نظرگاه پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و امامان علیهم السلام درباره راهبان مسیحی و خصوصیات زندگی رهبانی اسلامی پرداخته است. برآیند مواضع روایات فریقین نشان داده است از مهم ترین مشخصه های راهبان، عدم ازدواج، مشارکت نکردن در جهاد، تحمل ریاضت و حضور نیافتن در جماعات بوده است. با وجود این، زندگی جمعی رهبانان مسیحی مورد تأیید بوده است؛ گرچه آنان در برخی موارد راه افراط در پیش گرفته اند. پیشوایان اسلام تداوم سبک زندگی مذکور را برای مسلمین توصیه نکرده و به جای تحمل سختی ها و ریاضت های ناشی از دوری از اجتماع، به داشتن احساس خشیت، حضور در عینیت جامعه، عدم وابستگی به دنیا و تحمل سختی های قیام در شب، صیام، جهاد و... برای تهذیب نفس سفارش کرده اند.

◀ **کلیدواژه ها:** رهبانیت مسیحی، زهد در اسلام، تهذیب نفس، قرآن و رهبانیت، رهبانیت در احادیث.

* دانشیار گروه ادیان و فلسفه، دانشگاه کاشان / heydari@kashanu.ac.ir

** استادیار گروه معارف اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس، نویسنده مسئول / tahamokhtary@gmail.com

*** استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام خمینی، شهر ری / hmahdavinoor@yahoo.com

تاریخ دریافت: 98/6/22 تاریخ پذیرش: 99/2/1